

i Dag af Hensyn til Statsraads mødet i Morgen. Men naturligvis maatte Sagens Foretagelse være betinget af, at Tinget rathaberede, at den var sat paa Dagsordenen. Nu ser jeg ikke den ærede Kirke- og Undervisningsminister her i Djeblisset, og jeg vil da hellere vælge den Maade at behandle Sagen paa, at vi forbigaa den i dette Djeblisk, men naar dette Møde er forbi, gaaeste kort Tid efter — 5—10 Minutter, et Kvarter højst — tage den i et nyt Møde; saa vil der ingen formel Vanskelighed være til Stede. Vi gaa da straks til den sidste Sag paa Dagsordenen, som er:

Første Behandling af Forslag til Lov om Ligbrænding.

(Lovforslaget findes i Tillæg C. Sp. 441 ff.)

Sagen fattes under Forhandling.

Bjerre: Naar Ligbrændingsselskabet her i Danmark i kort Tid har kunnet faa saa mange Medlemmer, som det har faaet, og er blevet mødt med saa megen almindelig Sympati, saa har den hovedsagelige Grundvirkning været den, at man i 1881, da Selskabet dannede sig, havde den Opfattelse, at det stod ganske overordentlig slet til med vore Kirkegaardsforhold her i Landet i sanitær Henseende, og naar Selskabet siden den Tid er gaaet ikke saa lidt tilbage, hænger det efter al Sandsynlighed ogsaa sammen med det Faktum, at der er foregaaet en Reaktion i Opfattelsen i denne Henseende. Mangfoldige sagtyndige ere komne til den Anskuelse, at Kirkegaardsforholdene aldeles ikke ere forvandlede hos os. Det er nu meget vanskeligt at finde, hvad der er Sandheden paa dette Punkt, og Sandheden vil man vanskeligt kunne faa frem med mindre man bevilgede en Sum til en sagtyndig Undersøgelse af vore Kirkegaardsforhold, hvad jeg for mit Bedkommende ikke skal have noget imod. Men saaledes som Sagen nu staar, saa vidt jeg har kunnet danke mig nogen Mening om den, saa er Forholdet dette. Der er ingen Sandsynlighed for, at Drillevandet i Brødene paa enkelte Steder i bort Land er fordærvet ved Tilløb fra Kirkegaardene, men de Steder, hvor dette er blevet bevist med blot nogenlunde tilføjdelig Visshed, ere ganske overordentlig faa; det er kun 2—3 Stykker. Og Forholdet er fremdeles dette, at der er intet bevist om, at man ikke ved disse Kirkegaarde kunde ved en rationel Behandling fritages for disse Ulemper, navnlig ved Dræning, foretaget af sagtyndige Mænd, og endnu mindre er

der bevist det allermindeste om, at man, hvis det ikke skulde lade sig gøre for disse Kirkegaardes Bedkommende, da ikke med størst Lethed skulde kunne finde Jordstykker i Nærheden af Byerne, som kunde benyttes paa de ganske faa Steder, hvor mulig de nuværende Kirkegaarde ikke kunde benyttes. Det staar altsaa i alt Fald for Djeblisset for mig saaledes, at af sanitære Grunde skal man ikke kræve Ligbrænding, thi det er aldeles ikke i fjerneste Maade bevist, at man behøver at gribe til saa radikale Forandringer for at faa vore Kirkegaardes Ulemper afhjulpede. Det er noget, man maa lægge stor Vægt paa, thi Repræsentationen maa selvfølgelig stille sig højst forstellig, eftersom man staar over for et Lovforslag, der kommer som Helbredelse af et Samfundsønde, eller man staar over for et Lovforslag, som nærmest er Udtryk for et Slags privat Liebhaveri af rent æstetisk Art hos visse af Landets Borgere. Men fordi altsaa et Forslag ikke kan møde frem som en Samfundsinteresse og gøre Krav paa at blive gennemført af Hensyn til Samfundsinteresser, enten smaa eller store, derfor behøver man ikke fra Repræsentationens Side at stille sig uvillig til det. Tværtimod, naar der virkelig er en Del ærede Medborgere, som have dette Liebhaveri, forekommer det mig, at disse Borgere i Frihedens Navn have Krav paa, at man tager alt muligt Hensyn til deres Duffer og Forhaabninger, til deres Duffer og deres Krav, naar vel at mærke disse Krav ikke stride imod andre Samfundsinteresser eller det almindelige religiøse og sædelige Grundlag for Staten, og det kan jo meget godt være, at det kan paavises af Ligbrændingens Bønner, at det gør Ligbrændingen ikke. Det er i alt Fald efter mit Synspunkt et aabent Spørgsmaal. Jeg tror nok, det er i mindre god Samklang med den jødiske og kristelige Livsopfattelse, men Jøderne og kristne her i Landet have ikke Krav paa, at alt skal indrettes efter, som de kunne ønske. Alt, hvad de kunne forlange, er, at Staten bliver ved at hvile paa et vist moralsk Grundlag, og at der ikke lovfæstes noget i Staten, som strider mod de almindelige religiøse og moralske Grundfæstninger, hvorpaa Staten hviler, at der ikke foretages noget, som er i den Grad stridende imod det almindelige religiøse og sædelige Grundlag, at man med Føje kan sige, det maa vække Anstød hos Religionsamfundet i Landet, og som sagt, det tror jeg ikke, man kan sige, at Ligbrændingen gør. Noget anderledes forekommer det mig nok, at det stiller sig med det saa meget omstridte medico-legale, det rets-medicinske Synspunkt, altsaa ganske vist en overordentlig vigtig Samfundsinteresse.